

Tarieven en Subsidies buitensportaccommodaties

Tarieven en Subsidies buitensportaccommodaties

Gemeente Uden

BMC

Datum 4 mei 2009

Dhr. S. Rasing

Mw. M. Willemstein

Mw. L. Van Reekum

Projectnummer:

INHOUD

HOOFDSTUK 1		3
1.1	Inleiding	4
1.2	Beslispunten	6
1.3	Continu kwaliteit	7
1.4	Proces	8
1.5	Doelstelling	9
1.6	Algemene Werkwijze en uitgangspunten	9
HOOFDSTUK 2	DATA ANALYSE BUITENSPORTACCOMMODATIES	10
2.1	Accommodaties	10
HOOFDSTUK 3	UITWERKING JAAREXPLOITATIEKOSTEN PER BUITENSPORTLOCATIE	15
3.1	Financiering Kapitaallasten en Rente	15
3.2	Huur en opstal inkomsten	16
3.3	Meerjareninvesteringsplan	17
HOOFDSTUK 4	REKENMODEL	19
4.1	Kostprijsberekening	19
4.2	Rekenmodellen	19
4.3	Basissubsidie – vast (accommodatie subsidie) en variabel	20
4.4	Variabele subsidie	21
4.5	Recht van opstal	22
4.6	Tarief berekenen	22
HOOFDSTUK 5	STIMULEREN VAN ZELFWERKZAAMHEID RESULTEERT IN KORTINGEN OP DE HUURPRIJS	24
HOOFDSTUK 6	BUITENSPORTVERENIGINGEN DIE ZELFSTANDIG WILLEN VOORTBESTAAN ZONDER BASISSUBSIDIE VAN DE GEMEENTE	26
HOOFDSTUK 7	VOLDOEN AAN DE SPORTBONDENNORMERINGEN	28
7.1	Sportbondnormeringen	28
7.2	Toekomstwensen en opmerkingen	28
HOOFDSTUK 8	ADVIES	31
BIJLAGEN -	1. Begrippenlijst voor kostenberekening sportaccommodaties	
	2. Lijst van verenigingen in en buiten de Basisstructuur	
	- 3. Exploitatie sportaccommodaties	
	- 4. Uitgangspunten exploitatiekosten per buitensportlocatie	
	- 5. Tarievenmodel plus varianten	

Hoofdstuk 1

1.1 Inleiding

De huidige Sportvisie 2003 van de gemeente Uden is verouderd. De wensen en ambities van de verenigingen, partners en de gemeente moeten passen binnen het gemeentelijk kader, zowel beleidsmatig als financieel. In de nieuwe visie dient de balans gevonden te worden tussen de wensen en mogelijkheden. De gemeente wil inspelen op landelijke trends en impulsen zoals de Impuls Brede scholen, sport en cultuur. En de gemeente wil met een nieuw tarieven- en subsidiebeleid voor buitensportaccommodaties proberen de transparantie en gelijkheid binnen het te hanteren beleid terug te krijgen. De nieuwe Sportvisie is kaderstellend. Na de vaststelling van de visie dienen er nog verschillende uitvoeringsprogramma geschreven te worden. Daarin moeten de doelstellingen en speerpunten uit de visie worden geconcretiseerd. Dit rapport kan worden gezien als één van de uitvoeringsprogramma's.

Sport omdat sport leuk is om te doen en te organiseren. De gemeente vindt het van belang dat sportverenigingen in staat worden gesteld om zich volledig te richten op de sport zelf. Dat houdt ook in dat de gemeente een continue basiskwaliteit biedt qua accommodaties. Indien een vereniging de sportgerelateerde zaken op orde heeft en zich maatschappelijk wil inzetten zal de gemeente dit gaan stimuleren.

Één van de vier doelstellingen in de Sportvisie heeft betrekking op de sportaccommodaties. Deze doelstelling geeft aan dat de gemeente een kwalitatief goede sportinfrastructuur wil ontwikkelen en behouden. De gemeente Uden wil dat de sportaccommodaties voor alle inwoners toegankelijk zijn en dat het basisniveau van de accommodaties als voldoende worden beoordeeld. In de komende vier jaar wil de gemeente het achterstallig onderhoud inhalen en ervoor zorgen dat het voorzieningenniveau op peil is gebracht.

De vier doelstellingen in de Sportvisie zijn uitgewerkt in drie speerpunten: 1. Sportstimulering, 2. Sportevenementen en 3. Sportaccommodaties.

Als het sportaccommodaties betreft kan er altijd gekeken worden naar de kwaliteit en de kwantiteit. Gemeente Uden kiest ervoor om op basis van de normen die de sportbonden hanteren te bepalen of er meer of minder sportaccommodaties nodig zijn binnen de gemeente. Blijkt volgens de norm van de bond dat er te weinig capaciteit is dan dient er onderzocht te worden hoe er meer capaciteit kan worden gecreëerd. Voor wat betreft de kwaliteit kiest de gemeente voor het basisniveau. De accommodaties die vallen onder de

sportaccommodatie definitie van de gemeente dienen een continue basiskwaliteit te hebben.

Subsidiemiddelen zijn een instrument om te organiseren, stimuleren, bevorderen of regisseren dat activiteiten in de lijn van de Sportvisie worden opgezet en uitgevoerd. Deze activiteiten vinden hun basis in de uitvoeringsprogramma's die opgesteld kunnen worden naar aanleiding van de Sportvisie. Welke uitvoeringsprogramma's worden gekozen is bepalend voor de financiële consequenties. Ook in dit uitvoeringsprogramma is de financiële balans opgemaakt.

Onderwerpen zoals het stimuleren van de deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten, en het bevorderen van een laagdrempelig (en kwalitatief goed) sportaanbod worden in de herziene Sportvisie richtinggevend uitgewerkt.

In dit rapport gaan we specifiek in op het nog te kiezen subsidie – en tarieven model voor buitensportaccommodaties. Dit rapport geeft de gemeente Uden informatie om te komen tot een transparant, toepasbaar, toegankelijk en op gelijkheid gebaseerd subsidie- en tarievenbeleid voor de buitensportaccommodaties. In paragraaf 1.2. worden de beslispunten weergegeven om te komen tot dit subsidie – en tarievenstelsel.

1.2 Beslispunten

Voor u ligt de notitie Tarieven en subsidies buitensportaccommodaties. Deze notitie geeft u informatie om te komen tot een aantal beslissingen.

Rapport overall

- U neemt beslissingen over de inhoud van dit rapport;

Hoofdstuk 2

- U gaat wel of niet akkoord met de in dit rapport beschreven definitie van sport, sportactiviteiten en sportaccommodaties;

Hoofdstuk 3

- U gaat wel of niet akkoord met de jaarlijkse financieringslast;

Hoofdstuk 4 + bijlage 5

- U maakt een keuze tussen kostprijsberekeningmodel 1,2 of 3;

Bijlage 6

- U gaat wel of niet akkoord met 95 % accommodatiesubsidie;

Hoofdstuk 5

- U gaat wel of niet akkoord met de zelfwerkzaamheidsvergoeding;

Hoofdstuk 6

- U gaat wel of niet akkoord met de huurkorting voor verenigingen die zelfstandig willen voortbestaan.

1.3 Continu kwaliteit

Investeren in de kwaliteit van de buitensportaccommodaties is continu investeren in het sociaal maatschappelijk welzijn van de mensen. Het coalitieprogramma 2006-2010 van de gemeente Uden heeft als titel "Mensen bouwen Uden". Uden wil investeren in de sport. Sport heeft immers een grote maatschappelijke betekenis, het is het cement van de samenleving.

"Sport is voor velen een aangename tijdsbesteding, het is leuk om te doen en draagt bij aan de geestelijke en fysieke gezondheid. Het is tevens een belangrijk instrument om bewegingsarmoede tegen te gaan."

Uden wil (weer) Sportstad worden. Om dit doel te realiseren wil de gemeente op korte termijn weloverwogen keuzes maken en adequate maatregelen treffen. Een goede inzet en verdeling van middelen op basis van een op Udense maat toegesneden subsidie- en tarievenstelsel heeft daarbij hoge prioriteit.

De praktijk toont aan dat het huidige subsidie- en tarievenstelsel niet voldoet aan de vier algemene eisen

- transparantie: procedures zijn helder. Het toewijzen of afwijzen van subsidies en de hoogte van tarieven zijn herleidbaar tot objectieve criteria;
- toepasbaarheid: het stelsel moet eenvoudig te implementeren zijn voor zowel de gemeente als de verenigingen/sportorganisaties;
- gelijkheid: verenigingen/sportorganisaties worden gelijk behandeld en beoordeeld;
- toegankelijkheid: de tarieven en subsidies maken het mogelijk dat in principe elke inwoner aan sportbeoefening kan doen.

Vanuit de beleidsgedachte dat het verenigingsleven onder meer bijdraagt aan sociale activering, maatschappelijke betrokkenheid, integratie en vrijwilligerswerk kiest de gemeente ervoor deze gewenste effecten te stimuleren met een vaste basissubsidie voor alle verenigingen.

De basissubsidie (vast en variabel) is bedoeld om de continuïteit van de verenigingen te waarborgen. De projectsubsidies zorgen ervoor dat sport een bijdrage kan leveren aan andere maatschappelijke doelen van de gemeente en bevorderen hierdoor een integrale beleidsaanpak.

Essentieel is dat de gemeente Uden kwaliteit als kernwaarde wil gaan beschouwen. De gemeente Uden wil investeren in sportaccommodaties die continu kwalitatief voldoen aan de gestelde normen, aan de behoeften van de gebruikers en aan de eerder genoemde vier uitgangspunten. De gemeente streeft

naar sportaccommodaties die een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het leven.

Conclusie van dit geheel is: om een werkelijke continue kwaliteit van sportvoorzieningen te kunnen bieden zijn ter onderbouwing nieuwe rekenmodellen nodig. Continu kwaliteit leveren aan sportvoorzieningen betekent investeren in de sport. Dit zal op vele terreinen “winst” opleveren. Dit rapport presenteert rekenmodellen die nieuwe tarieven- en subsidiestromen weergeven en als basis kunnen dienen voor het continue kwalitatief verantwoord aanbieden van sportvoorzieningen. De gemeente Uden wil dat dit stelsel voldoet aan de vier gestelde uitgangspunten, er is nog geen voorkeursmodel.

1.4 Proces

Het college van de gemeente Uden heeft de ambitie om ‘Uden Sportstad’ actief te gaan invullen. Een van de aandachtspunten hierbij is de verbetering van het huidige subsidie- en tarievenbeleid met betrekking tot de buitensportverenigingen. De gemeente Uden heeft na de zomer van 2007 aan BMC de opdracht verstrekt om ondermeer onderzoek te doen naar het bovenstaande aandachtspunt. Dat onderzoek heeft in februari 2008 geresulteerd in het onderzoeksrapport ‘Uden: Top in de breedte’. Naar aanleiding van dat rapport heeft de gemeente Uden aan BMC gevraagd nader onderzoek te verrichten; een globale kostprijsberekening van de belangrijkste primaire sportaccommodaties. Het rapport “primaire sportaccommodaties” liet een zeer globale kostprijsberekening zien, waarbij is uitgegaan van totale vernieuwing van alle sportvelden en kledaccommodaties van tien sportverenigingen.

De binnensportaccommodaties zijn niet meegenomen in dit onderzoek omdat hiervoor reeds een ander traject loopt. De binnensport wordt meegenomen in een totaaltraject aangaande het beheer en de exploitatie van al het gemeentelijk vastgoed.

Na het inrichten van een projectstructuur hebben de gemeente en BMC een presentatie gehouden voor alle sportverenigingen in Uden. De verenigingen zijn daarbij in kennis gesteld van het onderzoek en de rapportage. Tevens is een eerste verkenning gemaakt over de globale uitwerking van het subsidie- en tarievenstelsel, de kaderstellende uitgangspunten van het sportbeleid en het projectplan. Na instemming van de raad en de sportverenigingen met het projectplan is de werkgroep, bestaande uit BMC adviseurs en medewerkers van de gemeente, gestart met het werken aan het tarieven- en subsidiestelsel.

De stuurgroep en de sportverenigingen zijn aan de hand van deze rapportage in staat om strategische keuzes te maken over een vervolgstap. Uiteindelijk zal het traject ertoe moeten leiden dat een van de gepresenteerde modellen wordt geïmplementeerd, of dat

wordt overgegaan op een alternatief. Een en ander is in nauwe samenhang met de ontwikkeling van nieuw / herijkt sportbeleid en op basis van het draagvlak bij de verenigingen tot stand gekomen.

1.5 Doelstelling

De eerste doelstelling van deze rapportage is het inzichtelijk maken van de kostprijzen. De uitkomsten van dit onderzoek geven tevens inzicht in de huidige en gewenste kwaliteit van de sportaccommodaties.

Een tweede doelstelling is het vaststellen of de gemeente Uden voldoet aan de kwantitatieve- en kwalitatieve bondsnormeringen.

De derde doelstelling is dat er een keuze voor één tarieven- en subsidiemodel gemaakt kan worden.

1.6 Algemene Werkwijze en uitgangspunten

Om te kunnen werken aan een tarieven- en subsidiestelsel is het noodzakelijk om een integrale kostprijs te berekenen van de buitensportaccommodaties. We hebben eerst criteria (zie hoofdstuk 2) opgesteld om vast te stellen welke buitensportverenigingen binnen het tarieven- en subsidiestelsel passen.

Om optimale transparantie en gelijkheid te realiseren conformeert de gemeente Uden zich daar waar mogelijk aan de sportbondnormeringen. Hierin worden variabelen, zoals aantal sporters, soort sporters, lastenpatroon van betreffende accommodaties meegenomen.

Vervolgens zijn per sportlocatie de jaarlijkse exploitatielasten inzichtelijk gemaakt. Per sportlocatie is uitgerekend wat het aantal uren sportbeoefening is en door wie er gesport wordt, om vervolgens naargelang het aantal sport uren het kostendeekkende uurtarief te bepalen.

Bijlage 1 bevat de begrippenlijst behorende bij de uitgezette en met de verenigingen besproken vragenlijst 'Tarieven en accommodaties'.

In dit rapport presenteren we aan de hand van het uurtarief per sportlocatie een aantal rekenmodellen. Rekenmodellen die uitgaan van het type buitensportaccommodatie. Het uitgangspunt is dus een kostendeekkend tarief, berekend aan de hand van de verschillende kostprijzen van 18 buitensportaccommodaties. Op basis van deze rekenmodellen kunnen er strategische keuzes gemaakt worden voor de toekomst.

Hoofdstuk 2 *Data analyse buitensportaccommodaties*

2.1 Accommodaties

2.1.1. Toelating van sportaccommodaties tot de Basisstructuur van het nieuwe Tarieven- en subsidiestelsel buitensportaccommodaties

Inleiding

De gemeente Uden is bezig met de afronding van het traject Tarieven- en subsidiebeleid buitensportaccommodaties. In dat kader dient nader te worden bepaald:

- a. welke sportactiviteiten en welke sportaccommodaties vallen onder het nieuwe tarieven- en subsidiestelsel. Anders gezegd: voor welke soorten van sport neemt de gemeente 'huisvestelijk' (accommodatie-aanleg/ beheer, accommodatiesubsidie) verantwoordelijkheid, welke sportaccommodaties worden in het kader van het nieuwe beleid beschikbaar gesteld;
- b. welke voorwaarden moeten worden gesteld aan de verenigingen bij de beschikbaarstelling van deze accommodaties;
- c. welke normen moeten worden gesteld ten aanzien van kwantiteit (capaciteit) en kwaliteitsniveau van de toegelaten accommodaties.

Definitie 'sport', 'sportactiviteit' en 'sportaccommodatie'

Om te kunnen bepalen voor welke accommodaties de gemeente verantwoordelijkheid gaat nemen, of anders gezegd: welke verenigingen (kunnen) gaan vallen onder de in te richten Basisstructuur van gemeentelijke sportaccommodaties, is op de eerste plaats noodzakelijk het begrip 'sport' en 'sportactiviteit' nader te definiëren en af te bakenen.

'Sport' is een lastig te omschrijven begrip, waar iedereen een andere inhoud aan kan geven. In Nederland zijn er veel sportdefinities in omloop. De bekendste zijn die gehanteerd door NOC*NSF en in het kader van de landelijke Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO). Iedere definitie van 'sport' leidt tot uitsluiten van activiteiten die door anderen, met goede argumenten wel als 'sport' worden beschouwd. Wordt er echter geen keuze voor een definitie gemaakt dan kunnen de volgende organisaties misschien ook een beroep doen op gemeentelijke (sport)subsidies, of op beschikbaarstelling van een sportaccommodatie: een groep duivenmelkers, een dartclub, hengelsport, hondensport, kaartvereniging, pokerclub, plattelandsvrouwenvereniging met hun jaarlijkse sportdag enz. Afbakening is dus gewenst.

De gemeente kan hier een eigen beleid op voeren, afhankelijk van wat zij met de activiteiten wil bereiken, de maatschappelijke doelstellingen die met de activiteiten worden nagestreefd. Centraal element in de te kiezen sportdefinitie is de bevordering van de gezondheid, zowel lichamelijk als geestelijk.

Een goede, bruikbare definitie van 'sportactiviteit' luidt:

Een sportactiviteit is een voldoende regelmatige en intense, bewegende en/of geestelijke inspanning met een recreatief en/of wedstrijd karakter, individueel of in ploegverband en waarbij het doel in de activiteit zelf ligt

In de recente doelstellingen van het rijk, vastgelegd in de diverse rijksimpulsen breedtesport (BSI, BOS, impuls Brede scholen, sport en cultuur) ligt de nadruk daarbij op het fysieke aspect: het actief bewegen ter bevordering van de gezondheid en het voorkomen van overgewicht. Gewezen wordt hierbij op het gegeven dat landelijk slechts 25% van de jongeren voldoet aan de beweegnorm voor gezond bewegen (CBS 2004). Rijk en gemeenten leggen om deze reden prioriteit bij het fysieke aspect: sport én bewegen.

Gelet op deze prioriteit worden alleen die sportactiviteiten toegelaten tot het gemeentelijk stelsel buitensportaccommodaties, waarbij de nadruk ligt op de fysieke inspanning van de sportbeoefenaren.

Dit betekent dat de zogenaamde denksporten (schaken, bridgen), als ook duivensport, hondensport, niet in aanmerking komen voor beschikbaarstelling/beheer van een sportaccommodatie door de gemeente. In de praktijk kunnen deze sportactiviteiten veelal plaatsvinden door medegebruik van een andere accommodatie (met name sociaal-culturele welzijnsaccommodaties). Een aantal andere 'niet- fysieke' sporten als hondensport, hengelsport, schietsport, beschikt bovendien vaak al over een eigen accommodatie.

Aanvullend geldt dat ook commercieel aangeboden sportactiviteiten (bijvoorbeeld fitnessinstituten) niet worden toegelaten tot het tarieven- en subsidiebeleid sportaccommodaties.

Onder een 'sportaccommodatie' wordt derhalve verstaan: *een niet-commerciële accommodatie, ingericht en beheerd ten behoeve van het organiseren van sportactiviteiten met nadruk op de fysieke inspanning..*

Bijlage 2 bevat de verenigingen die op grond van de definitie in - respectievelijk buiten de Basisstructuur vallen.

Voorwaarden te stellen aan sportverenigingen

De verenigingen die gebruik maken van de accommodaties waarvoor de gemeente verantwoordelijkheid neemt, moeten passen in het sportbeleid. De gemeente heeft bij het formuleren van haar nieuwe sportvisie met name het oog gericht op 'vitale' sportverenigingen die in staat zijn in te spelen op maatschappelijke behoeften: gelegenheid tot sport bieden aan diverse leeftijdsgroepen, opvangen van kwetsbare groepen, bijdragen aan leefbare buurten en wijken, opvangen van leerlingen in het kader van tussen- en naschoolse

opvang, bijdragen aan (gymnastiek) onderwijs op scholen. Daarvoor is nodig dat verenigingen voldoende leden hebben, beschikken over voldoende (opgeleide) vrijwilligers, financieel gezond zijn, professionele ondersteuning krijgen (bijvoorbeeld in de vorm van combinatiefuncties). Veel sportverenigingen geven aan een groot tekort te hebben aan vrijwilligers. Verenigingen die al vitaal zijn of deze vitaliseringslag willen maken kunnen gemeentelijke ondersteuning tegemoet zien in het kader van het nieuwe sportbeleid (i.c. subsidies voor sportstimuleringsactiviteiten, vorming vrijwillig kader, vervullen van maatschappelijke functies).

Normen ten aanzien van capaciteit en kwaliteit van de accommodaties

De gemeente neemt alleen verantwoordelijkheid voor de direct sportgerelateerde accommodaties. Dit betreft concreet velden, banen en kleedruimten. Ook gangen, toiletruimten, opslagruimte, verbindingsruimten behoren daartoe. Kantines en daaraan gekoppelde niet-sportgerelateerde ruimten (bestuurskamer, toiletten, keuken e.d.) vallen daar buiten.

De gemeente baseert zich ten aanzien van de toe te laten sportaccommodaties op de normen van de sportbonden ten aanzien van kwantiteit (capaciteit, aantal velden, kleedlokalen) en kwaliteit (eisen ten aanzien van aanleg, inrichting); met andere woorden: de gemeente stelt niet meer beschikbaar dan nodig is, ook gezien de (verwachte) ledenaantallen.

Bij de beschikbaarstelling van sportaccommodaties gaat de gemeente zoveel mogelijk uit van multifunctioneel, gemeenschappelijk gebruik van bestaande accommodaties door sportverenigingen en (ongeorganiseerde) sporters. Bouw van nieuwe accommodaties wordt pas overwogen als bestaande accommodaties aan hun capaciteitsgrenzen zijn.

Toepassing:

Geadviseerd wordt bovenstaande criteria te hanteren voor toelating sportverenigingen/sportaccommodaties tot het nieuwe tarieven- en subsidiestelsel;

2.1.2. Werkwijze verzamelen van gegevens

De werkgroep is vanaf eind mei 2008 gegevens aan het verzamelen binnen de gemeente en bij de buitensportverenigingen. Er is een inventarisatie gemaakt over de beheer- en eigendomssituatie van de buitensportverenigingen. Er is met 25 verenigingen op basis van een vooraf opgestelde vragenlijst een interview per vereniging afgenomen. Per buitensport vereniging is gevraagd naar de financiële situatie van de vereniging. Daarnaast heeft iedere buitensportvereniging voor, tijdens of na het interview a.d.h.v. een standaard beleidsvragenlijst ook na kunnen denken over het beleid van de sportvereniging zelf en de sport in Uden in zijn algemeenheid.

2.1.3. 7 Gemeentelijke – en 8 niet gemeentelijke buitensportaccommodaties

Er is zoveel mogelijk actuele marktconforme cijferinformatie verzameld. Het rekenkundig uitgangspunt bij het opstellen van de kosten per sportlocatie is dat de gemeente de buitensportaccommodaties zelf in eigendom heeft en beheert – en exploiteert. Voor het berekenen van een kostprijs is in eerste instantie niet uit gegaan van vrijwilligerswerk.

Bij het verzamelen van actuele gegevens zijn meer actuele cijfers beschikbaar van de gemeentelijke buitensportaccommodaties (de accommodaties in beheer bij de gemeente) dan bij de niet-gemeentelijke buitensportaccommodaties (de accommodaties waarvan het beheer geprivatiseerd is). Het verzamelen van de gemeentelijke buitensportaccommodatie gegevens is voornamelijk gebaseerd op werkelijke beheer – en exploitatie cijfers.

De investeringen, diverse onderhoudskosten van groen, accommodatie, de infrastructuur en de velden zijn bij alle geprivatiseerde buitensportaccommodaties voornamelijk gebaseerd op ervarings- en normgetallen. Er is gebruik gemaakt van ervarings – en normgetallen omdat er onvolledige of geen historische cijfers voorhanden waren, afschrijvingssystematieken zijn niet altijd en/of eenduidig toegepast, onderhoud en vervanging wordt voor een deel uitgevoerd door de vrijwilligers van de buitensportverenigingen. De zelfwerkzaamheidsvergoeding anno 2009 is niet meer gebaseerd op marktconforme actuele kosten.

Beheer– en exploitatiecijfers van de sportverenigingen zijn wel inzichtelijk in de vorm van jaarrekeningen maar die zijn veelal gebaseerd op vrijwilligerswerk.

De sportkantines zijn niet meegenomen in de kostenberekening omdat dit gebouwen betreft van de sportverenigingen zelf. De gemeente ziet het exploiteren van een sportkantine niet als haar kerntaak.

2.1.4. Nieuwbouw, exclusief sportkantine

Bij het maken van de kostenberekening per sportlocatie is uitgegaan van het feit dat de bestaande buitensportcomplexen en alle gebruikte velden en kleedruimtes opnieuw aangelegd zouden moeten worden. De sportkantine is in geen enkele berekening meegenomen.

Er is gerekend met bedragen prijspeil 2008, in plaats van met de daadwerkelijke (historische) gedane investeringen en betaalde kosten. Ten aanzien van de totale jaarlijkse lasten, waar de uiteindelijke tariefstelling op is gebaseerd, heeft dit weinig tot geen gevolg. Ten aanzien van de kapitaallasten mits meegenomen zouden hierin verschillen kunnen optreden, maar niet voor de overige kosten aangezien deze jaarlijks geïndexeerd worden.

Er is onderzocht wat voor soort velden er bij de betreffende verenigingen aanwezig zijn (kunstgras zandingestrooid, kunstgras (semi-)waterveld, natuurgras, etc.) en hierop zijn de aanlegkosten van deze velden berekend. In deze berekeningen zijn tevens de gemiddelde afschrijvingstermijnen (in dit geval gekoppeld aan de afschrijvingstermijnen van de toplagen van de verschillende velden, wat in de praktijk een kortere afschrijvingstermijn oplevert) en de gemiddelde onderhoudskosten meegenomen. Voor de gebouwen is conform gemeentelijke systematiek een afschrijvingstermijn van 40 jaar gehanteerd. Voor de velden is een afschrijvingstermijn van 20 jaar gehanteerd.

2.1.5. Voorzieningen

Voorzieningen zoals beregeningsinstallaties, verlichting, tribunes, doelen, etc. zijn voor de gemeentelijke buitensportaccommodaties expliciet meegenomen in de kostprijsberekeningen. In de berekening van de niet gemeentelijke, geprivatiseerde accommodaties zijn de voorzieningskosten niet direct herleidbaar omdat hier van ervarings- en normgetallen is uitgegaan.

(zie bijlage 3: bronvermelding gemeentelijk beleid met betrekking tot de exploitatie van sportaccommodaties)

Hoofdstuk 3

Uitwerking Jaarexploitatiekosten per buitensportlocatie

3.1 Financiering Kapitaallasten en Rente

(zie bijlage 4 voor de uitgangspunten voor het opstellen van de jaarlijkse exploitatiekosten per buitensport locatie)

Hier volgen een aantal voorzichtige constatering.

Op dit moment zijn veel buitensportaccommodaties technisch afgeschreven. Alle bijbehorende kapitaallasten zijn in de huidige gemeentelijke begroting ongedekt. De gebouwen hebben eigenlijk een boekwaarde van €0,-. We zijn in de huidige berekeningen uitgegaan van marktconforme nieuwbouw, daarmee zou de boekwaarde afgewaardeerd kunnen worden.

Op het moment dat we nieuwbouw plegen hebben we binnen de gemeente op het moment van oplevering het kapitaal 100% gedekt. We kennen vervolgens niet een financieringssysteem dat boekwaarden afwaardeert en geld jaarlijks reserveert voor eventuele vervanging. Er is nog geen meerjaren investeringsplan opgesteld. Dit betekent dat gebouwen in feite in één keer worden afgeschreven.

De gemeente heeft momenteel € 634.535,- begroot aan jaarlijkse kosten voor de gemeentelijke sportaccommodaties. Daarnaast is er een jaarlijkse post voorzieningen van € 100.000,- voor de sport opgenomen. Dit betekent dat er jaarlijks een financieringstekort zou zijn, uitgaande van 15 buitensportverenigingen van (€ 1.833.100,00 minus (€ 634.535,- + € 100.000,-)) € 1.098.565,- inclusief BTW.

Hier is een BTW post van € 348.289,- opgenomen (19% over de kapitaallasten) en eventueel 6 % over het in gebruik te stellen van de buitensportaccommodaties. Een ander fiscaal aspect bij eventuele eigendomsoverdracht is de overdrachtsbelasting die de gemeente aan de fiscus dient te betalen. Dit betekent een verhoging van 6% van de waarde van het gebouw en/of voorzieningen op dat moment.

Vanuit bedrijfseconomisch perspectief gezien zou de gemeente Uden opnieuw de technisch 100% afgeschreven gebouwen moeten waarderen op kwaliteit en de levensduur zonder renovatie en/of vervanging. Een vermoedelijk beeld zal dan zijn dat er voor de gemeente Uden oplopend met vijf, tien vijftien en twintig jaar met name in de eerste jaren een grotere financieringsbehoefte is om gebouwen te renoveren en/of te vervangen.

Een mogelijk beeld van de financieringsbehoefte die in de eerste jaren ontstaat is dat er de eerste vijf tot tien jaar veel geld geïnvesteerd zou moeten worden in de technisch afgeschreven buitensportaccommodatie(s). Na vijftien en twintig jaar ontstaat er een meer regelmatige financieringsbehoefte. Een financieringsbehoefte die dan gemiddeld op de genoemde jaarlasten uit zal komen. De gemeente Uden zal dit op korte termijn met een meerjaren investeringsplanning (MIP) onderbouwen.

3.2 Huur en opstal inkomsten

Procentueel ontvangt de gemeente Uden jaarlijks 5,46% aan huurinkomsten en 1,8% recht van opstal inkomsten ten opzichte van de jaarlijkse inkomsten t.s.m. de totale jaarlijkse kosten. Het merendeel (7,26%) wordt indirect door de gemeente gesubsidieerd voor de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Daar staat tegenover dat de niet-gemeentelijke sportaccommodaties in een aantal gevallen investeringssubsidies hebben gekregen waarmee de gemeente Uden de verantwoordelijkheid heeft genomen ten aanzien van de kapitaallasten. Een gemiddeld jaarlijkse incidentele investering van de afgelopen vijf jaar in de buitensportaccommodaties is € 307.400,-.

Deze manier van werken heeft geresulteerd in een ongestructureerde manier van tarifiering en subsidiering (vooral ontstaan uit historische afspraken en overwegingen).

Het percentage zelfwerkzaamheidsvergoeding is 3,8% van de jaarlijkse kosten en inkomsten. Het bedrag is ongeveer € 36.000,-

Jaarlijkse financieringslast Op het niveau van nieuwbouw van norm gerelateerde buitensportaccommodaties	
Totale jaarlijkse financiering	€ 1.833.100,00
Budget gemeente Uden	€ 634.535,-
Jaarlijkse post voorzieningen	€ 100.000,-
Subtotaal	€ 1.098.565,-
BTW 19% van de kapitaal lasten	€ 348.289,-
3,8% zelfwerkzaamheidsvergoeding	€ 36.000,-
5,46% huidige huurinkomsten	€ 55.453,-
1,8% recht van opstal inkomsten	€ 16.000,-
Jaarlijkse ad hoc investeringen 2001 t/m 2010 Gemeentelijke accomm. jaarlijks € 169.500.- Geprivatiseerde accomm. jaarlijks: € 137.900,- Deze ad hoc investeringen structureel begroten.	
Subtotaal jaarlijks financieringslast	€ 642.823,-
Optie 6% btw belast verhuren bij het ter gebruikstellen van de accommodatie. Deze optie is niet doorgerekend.	
6% overdrachtsbelasting is niet meegenomen in de kosten	
Algemene toe te rekenen overheadkosten bij het op afstand zetten van een sportbedrijf is niet meegenomen in de kosten	

Financieringslast:

Jaarlijks is er een financieringslast van € 1.833.100,-. Deze financieringslast ontstaat bij de situatie in de gemeente Uden als alle 15 sportverenigingen in dit tarieven- en subsidietraject mee gaan doen. Dit betekent dat de gemeente Uden voor dat bedrag

jaarlijks de buitensportaccommodaties (excl. kantines en tribunes) duurzaam kan faciliteren en onderhouden. In deze financieringslast is tevens rente en afschrijving opgenomen. Er is bij deze gelden rekening gehouden met renovatie, vervanging en nieuwbouw.

De financieringslast wordt verminderd door een aantal componenten genoemd in de tabel. Componenten zoals:

De BTW 19%. Hiervoor zal de gemeente Uden een juiste organisatievorm dienen te organiseren en passende contractvormen tussen gebruiker en gemeente moeten laten op stellen.

Er wordt tevens rekening gehouden met zelfwerkzaamheid binnen de sportverenigingen met behoud van kwaliteit en kwantiteit van de sportaccommodaties. De gemeente zal hier nadrukkelijker als toezichthouder op gaan treden. De mate van zelfwerkzaamheid vertaalt zich in een reductie van de huurprijs. De mate van zelfwerkzaamheid zal ook een reductie laten zien op de financieringslast van de gemeente omdat hier sprake is van vrijwilligerswerk. De huurinkomsten en de erfpacht leveren ook een vermindering op van de financieringslast.

Procentueel bestaat nu bij de gemeentelijke buitensportaccommodaties 3,8% van de totale jaarlijkse bruto lasten uit betaling van zelfwerkzaamheidsvergoeding. Daarnaast ontvangt de gemeente van de gemeentelijke sportaccommodaties 5,46% huur- en 1,8% opstalrechten inkomsten. Deze percentages zijn in de tabel op alle buitensportaccommodaties toegepast.

Daarnaast heeft de gemeente de afgelopen jaren steeds ad hoc in de buitensportaccommodaties geïnvesteerd. Er vanuit gaande dat daarvoor in de afgelopen jaren jaarlijks zo'n € 307.400,- gemiddeld genomen beschikbaar werd gesteld door de gemeente Uden, hebben we dit bedrag wel in de tabel opgenomen. Het bedrag is echter niet structureel in de gemeentebegroting beschikbaar en kan dus niet van de totale financieringslast worden afgetrokken.

De gevormde bestemmingsreserve "Instandhouding Sportaccommodaties" wordt gebruikt voor vervanging, vernieuwing en/of renovatie van buitensportaccommodaties.

3.3 Meerjaren investeringsplan

De gemeente zal op kort termijn de M.I.P (meerjaren investeringplanning) verder uitwerken en concretiseren. Op het moment dat de gemeente de MIP heeft geconcretiseerd brengt de gemeente hiermee onder andere de financieringsbehoefte voor de komende jaren in kaart.

Hoofdstuk 4 Rekenmodel

4.1 Kostprijsberekening

De verkregen bedragen zijn in een drietal modellen verwerkt. De berekeningen zijn nog indicatief, nog in bewerking, en derhalve nog niet in dit rapport opgenomen. In de komende periode – na instemming door de raad met dit rapport – wordt dit verder uitgewerkt. Op dit moment kan worden vastgesteld, wellicht ten overvloede, dat het hier om een kostprijsberekening gaat, die uitgaat van groot onderhoud én vervanging van alle sportvelden en kleedaccommodaties van de genoemde buitensportverenigingen. Het betreft met name voor de niet-gemeentelijke buitensportaccommodaties een theoretisch kader van waaruit bepaalde normen worden getoetst aan de huidige tarieven- en subsidiebedragen die de gemeente Uden verstrekt.

De modellen die we in dit rapport presenteren bieden, nadat de cijfers gewogen zijn, in combinatie met het uitgewerkte advies een oplossing om te komen tot harmonisatie van de tarieven en subsidies. Het in dit hoofdstuk vermelde advies zal met de stuurgroep worden besproken en eventueel verder worden uitgewerkt, om vervolgens na de uitwerking van dit advies de modellen te verfijnen.

In onze rekenmethodiek gaan we uit van gebruikersuren. We rekenen toe aan het normgebruik van een buitensportaccommodatie

4.2 Rekenmodellen

Eerste rekenmodel

Het eerste model (zie bijlage 5, model 1) laat op basis van de huidige gegevens zien dat de gemiddelde integrale kostendeckende uurtarief €91,25 is (uitgaande van normverenigingen en normaccommodaties).

Tweede rekenmodel

Dit model is gebaseerd op het groeperen van soortgelijke buitensportaccommodaties (zie bijlage 5, model 2).

Het tweede model laat de volgende kostprijsdekkende tarieven per uur zien:

- Veldsport € 113,48
- Zwembad € 54,55
- Atletiek € 94,47
- Volleybal € 90,09
- Overige sporten € 49,30

Derde rekenmodel

Iedere buitensportvereniging heeft een kostprijsdekkend tarief van € 80,53.

Het is een eenduidig tarief omdat er met een wegingsfactor is gewerkt (zie bijlage model 3). Indien de gemeente heldere criteria kan vaststellen m.b.t. de hoogte van de wegingsfactor is dit wellicht een werkbaar model voor de gemeente Uden.

Het uitgangspunt is een kostendekkend tarief, berekend aan de hand van de verschillende kostprijzen voor alle buitensportaccommodaties. Al deze tarieven zijn verwerkt tot één gemiddeld tarief geldend voor de genoemde buitensportaccommodaties.

In de praktijk zal het kostendekkende tarief niet aan alle gebruikers opgelegd kunnen worden, omdat met name de sportverenigingen niet in staat zijn om dit tarief geheel uit eigen middelen te betalen. De sportverenigingen betalen een kostendekkend tarief minus subsidie en/of zelfwerkzaamheidsvergoeding. Naast het gebruik door de sportverenigingen zijn er echter nog andere gebruikers van sportparken zoals maatschappelijk gebruikers, het onderwijs en commerciële gebruikers. De gemeente Uden kan t.z.t. overwegen op grond van deze uitkomsten bepalen welke gebruikersgroep welk tarief gaat bepalen.

4.3 Basissubsidie – vast(accommodatie subsidie) en variabel

Sporten in verenigingsverband biedt meer voordelen dan gezond bewegen alleen. Vanuit de beleidsgedachte dat het verenigingsleven onder meer bijdraagt aan sociale activering, maatschappelijke betrokkenheid, integratie en vrijwilligerswerk kiest de gemeente ervoor deze gewenste effecten te stimuleren met een vaste basissubsidie voor alle verenigingen. De hoogte van deze basissubsidie is een politieke keuze en afhankelijk van het belang dat wordt gehecht aan de georganiseerde sport ten opzichte van de ongeorganiseerde sport, die niet in aanmerking komt voor een dergelijke subsidie. De uitwerking van de kosten, subsidie, zelfwerkzaamheidsvergoeding vindt plaats na accordering van dit rapport. Daarbij is de subsidie tevens afhankelijk van het al dan niet gebruiken van een gemeentelijke sportaccommodatie. Idealiter worden er twee vaste basissubsidies vastgesteld, één ten behoeve van de verenigingen gebruikmakend van een gemeentelijke accommodatie en één voor de overige verenigingen.

De basissubsidie is bestemd voor alle sportverenigingen, waarbij de volgende uitgangspunten gehanteerd kunnen worden:

- De vereniging is gevestigd in Uden en maakt gebruik van een gemeentelijke sportaccommodatie;
- De vereniging moet volledige rechtsbevoegdheid hebben;
- De primaire activiteit van de vereniging is gelegenheid bieden om sport te kunnen beoefenen, onafhankelijk of dit gebeurt in competitieverband of niet;
- De vereniging mag bij voorbaat geen mensen uitsluiten van een lidmaatschap;
- De vereniging moet aangesloten zijn bij een of meer erkende overkoepelende sportorganisaties die op hun beurt lid moeten zijn van het NOC*NSF of een eventueel andere door VWS erkende sportkoepel;
- Voldoen aan de definitie sport/sportaccommodaties.

De basissubsidie (vast en variabel) is bedoeld om de continuïteit van de verenigingen te waarborgen. De projectsubsidies zorgen ervoor dat sport een bijdrage kan leveren aan andere maatschappelijke doelen van de gemeente en bevorderen hierdoor een integrale beleidsaanpak.

Mocht een vereniging ondanks de basissubsidie, al dan niet aangevuld met project-/variabele subsidies, toch in financiële nood komen dan moet geconstateerd worden dat het gebrek aan financiële draagkracht deze vereniging niet levensvatbaar maakt.

Het kostendeekkende tarief minus de basissubsidie is het uiteindelijke bedrag dat de vereniging moet betalen voor het gebruik van de gemeentelijke sportaccommodaties.

4.4 Variabele subsidie

Gemeente Uden wil al haar inwoners stimuleren deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten. Daarbij is het de uitdaging om te voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen. Deze geeft aan dat iedere volwassenen in totaal minimaal dertig minuten matige intensieve lichamelijke activiteit dient te hebben op tenminste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week (Nederlandse Norm Gezond Bewegen; NNGB 2004).

Het sportdeelname percentage geeft aan hoeveel inwoners 12 maal per jaar of vaker sporten. Landelijk gezien ligt het sportdeelname op 65% (Nationale Richtlijn Sportdeelname Onderzoek 2007). Gemeente Uden streeft in de komende vier jaar naar een sportdeelname percentage van 70%, dit is 5% hoger dan het huidige landelijk percentage.

Het bevorderen van een laagdrempelig (en kwalitatief goed) sportaanbod.

Aansluitend op de eerste doelstelling is het van belang sport aan te bieden op een laagdrempelig niveau. Vooral inactieve inwoners van Uden moeten op gemakkelijke wijze in aanraking kunnen komen met sport. Dat zorgt voor een grotere kans op sportdeelname op langere termijn.

De gemeente wil een divers en kwalitatief goed sportaanbod voor alle Udenaren, ongeacht uiterlijk, financiële status, lichamelijke/verstandelijke beperkingen, herkomst of (geloofs)overtuigingen. Dit geeft aan dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt wanneer groepen niet in staat zijn sportieve activiteiten te betalen, vanwege een beperking niet aan het reguliere aanbod kunnen deelnemen of vanwege (geloofs)overtuiging er rekening gehouden dient te worden met bijvoorbeeld de groepssamenstelling.

De gemeente wil in de komende vier jaren organisaties bevorderen om laagdrempelige sportactiviteiten aan te bieden binnen een divers aanbod op lokaal niveau.

De organisatie van evenementen stimuleren gericht op meedoen aan en kennismaking met sport.

Gemeente Uden kent een aantal (sport)evenementen die jaarlijks terug keren. Deze evenementen vervullen een belangrijke rol voor de inwoners van Uden en voor de regio. De evenementen zijn een visitekaartje voor de gemeente Uden, nationale en internationale sporters bezoeken Uden en kunnen mensen stimuleren te gaan sporten. Tijdens een sportevenement is het mogelijk als toeschouwer of als deelnemer aanwezig te zijn. Het kan een kennismaking zijn met een sport en kan mensen enthousiasmeren voor sportbeoefening.

Om ervoor te zorgen dat alle (sport)evenementen de aandacht krijgen die ze verdienen is het goed op een centraal punt te zorgen voor afstemming. Een evenementenagenda die in balans is, ook binnen de regio, kan ervoor zorgen dat er meer toeschouwers en deelnemers naar de evenementen toekomen.

De gemeente Uden wil organisaties stimuleren die sportevenementen organiseren met als doel kennismaking met sport. Het evenement '4 Uden Sportief' dat tot de begin jaren '90 werd georganiseerd in Uden is daar een goed voorbeeld van. In de komende vier jaar wil de gemeente op gestructureerde wijze zorgen voor een evenementenagenda waarin de sport een duidelijke rol heeft.

De variabele subsidie is momenteel nog gerelateerd aan het aantal leden. De gemeente Uden kan besluiten het variabele deel anders in te richten, c.q. te verfijnen door er doelgroepen aan te koppelen (bijvoorbeeld jeugdleden, gehandicapte of allochtone leden etcetera). Dit variabel subsidie deel zal op korte termijn door de gemeente Uden na akkoord van de herziene sportvisie uitgewerkt worden in diverse uitvoeringsprogramma's.

4.5 Recht van opstal

Het recht van opstal tarief blijft onveranderd en zal jaarlijks op grond van dezelfde voorwaarden bij de sportverenigingen in rekening gebracht worden.

4.6 Tarief berekenen

Door het kostendekkende tarief met vooraf vastgestelde factoren te vermenigvuldigen wordt het te betalen tarief berekend. De werkelijke factoren worden aan de hand van gemeentelijk beleid door de raad vastgesteld.

De berekening die hieronder gegeven wordt is een voorbeeld hoe de gemeente om kan gaan met de verschillende soorten gebruikers uren in relatie met de huurprijs.

Voorbeeld

Kostendekkend (gemiddeld) tarief per veld (buitensport) € 100,00

Kostendekkend (gemiddeld) tarief per uur (binnensport) € 10,00

Gebruikers	factor	Veldtarief	Uurtarief	Tarief veld	Tarief uur
Maatschappelijk	0,7	€ 100,00	€ 10,00	€ 70,00	€ 7,00
Onderwijs	0,8	€ 100,00	€ 10,00	€ 80,00	€ 8,00
Commercieel	2,0	€ 100,00	€ 10,00	€ 200,00	€ 20,00

Het onderwijs vergoedt de reguliere sport onderwijs uren volgens de geldende onderwijsverordeningen, echter additionele uren worden betaald volgens de bovenstaande methode.

Hoofdstuk 5 Stimuleren van Zelfwerkzaamheid resulteert in kortingen op de huurprijs

De sportverenigingen zijn er door en voor de vrijwilligers. Het vrijwilligerswerk blijft een gemeenschappelijk goed. Dit zal de gemeente onveranderd blijven belonen in de vorm van een zelfwerkzaamheidvergoeding. Deze vergoeding wordt vertaald in een kortingspercentage op de huur. Het kortingspercentage is gebaseerd op onderstaand vermelde werkzaamheden en het aantal speelvelden.

Zelfwerkzaamheid

Werkzaamheden door de huurder uit te voeren:

1. Beheer van de totale accommodatie.
2. Onderhoud van de in verhuur gegeven gebouwen.
3. Onderhoud en vervanging veldverlichting inclusief bekabeling.
4. Onderhoud en vervanging ballenvangers die groen op de daarbij behorende tekeningen zijn aangegeven.
5. Onderhoud en vervanging van de aanwezige doelen.
6. Onderhoud en vervanging leunhekken.
7. Onderhoud en vervanging van de aangebrachte verharding onder de leunhekken en reclameborden.
8. Onderhoud en vervanging veldmeubilair.
9. Onderhoud aan speelvelden, beplanting en paden.

Hieronder vallen de onderstaande werkzaamheden:

- papier vrij houden;
- ledigen van papiermanden, afvalbakken enz.;
- hakken lichten (herstel van ontstane speelschade);
- obstakelvrij maken voor onderhoud, ter voorkoming van maaischade en stagnatie (inclusief netten verwijderen of omhoog hangen);
- mollenbestrijding.

Klein – en Groot onderhoud

In de huurovereenkomsten met de verenigingen is verder een splitsingslijst opgenomen. Deze splitsingslijst geeft helder weer wat de verhuurder doet aan groot onderhoud en de huurder aan klein onderhoud. De gemeente draagt zorg voor een “groot onderhoudsplanning”.

Toezichthouder

De gemeente ziet verder toe op de kwaliteit van het onderhoud in zijn algemeenheid. Wanneer hieraan niet wordt voldaan kan de korting met terugwerkende kracht worden ingetrokken en zal de vereniging worden aangeslagen voor het wegwerken van de onderhoudsachterstand.

Korting op de huur als vergoeding voor de zelfwerkzaamheid van een vereniging

Het kortingspercentage gekoppeld aan bovenstaand genoemde werkzaamheden en aantal speelvelden is voor elke vereniging 60%. Het is denkbaar dat in geval van specifieke werkzaamheden er afgeweken kan worden van dit kortingspercentage.

Hoofdstuk 6 *Buitensportverenigingen die zelfstandig willen blijven voortbestaan zonder basissubsidie van de gemeente*

Vastgesteld is in het traject dat onder andere de tennisverenigingen, de ski vereniging en een paar andere verenigingen zelfstandig willen blijven functioneren. Dit betekent dat deze verenigingen geen financiële hulp meer van de gemeenten in de toekomst zullen ontvangen. Uiteraard kunnen de sportverenigingen een continu beroep blijven doen op de sportstimuleringssubsidies.

Deze vormen van subsidie zijn uitgewerkt in de sportvisie. De gemeente Uden heeft een aantal speerpunten in haar visie opgenomen waaronder de sportstimulering. Om verenigingen te stimuleren om bepaalde bevolkingsgroepen te laten sporten en bewegen, worden daar subsidies voor vastgesteld. Bepaalde stimuleringsonderdelen zijn; jeugd, ouderen, allochtone mensen, mensen met obesitas (overgewicht) en chronisch zieken of met een handicap. Daarnaast wordt ook de nadruk gelegd op vrijwilligers.

Beslispunt huurkorting zelfstandig voortbestaan van buitensportverenigingen

De gemeente richt in het kader van het nieuwe tarievenstelsel een Basisstructuur in voor de buitensportvoorzieningen. De kosten hiervan zijn nu in beeld gebracht. Om deze voorzieningen te kunnen onderhouden en vervangen wordt een kostprijs gerelateerd tarief in rekening gebracht. Hierin zijn alle kosten transparant gemaakt zodat de raad ook weet wat het sporten kost per deelnemer.

Verenigingen kunnen aan deze basisstructuur deelnemen en hiervan profiteren. In ruil betalen ze het kostprijsgerelateerde tarief waarin opgenomen de jaarlijkse kosten voor onderhoud en vervanging. Overigens wordt (een deel van) het tarief weer gecompenseerd met een accommodatiesubsidie.

Als verenigingen niet aan deze basisstructuur willen deelnemen betekent dit dat ze de accommodatie zelf blijven onderhouden. Het huurtarief kan dan significant lager zijn; hierin zitten niet meer de kosten van onderhoud en beheer, maar alleen de eigenaarlasten (belastingen, kabels en leidingen e.d.). Verenigingen buiten de basisstructuur betalen een laag tarief, want zij profiteren niet van het gemeentelijk onderhoud en houden zelf het risico.

De verlaging van het huurtarief zou ook kunnen worden gekoppeld aan het bedrag dat de verenigingen zelf kunnen besparen door het onderhoud zelf te doen (verenigingen kunnen zelf vaak goedkoper werken). Op deze wijze wordt aan de verenigingen die buiten het stelsel vallen tegemoetgekomen en kunnen ze - voor het bedrag dat ze minder aan huur gaan betalen - jaarlijks gaan reserveren voor beheer en onderhoud en hun begroting structureel hierop inrichten (nu zijn ze teveel afhankelijk van ad hoc beschikbare sponsoring, die in tijden van economische recessie terugloopt).

Om te waarborgen dat de accommodaties die buiten de basisstructuur blijven wel aan de kwaliteitseisen blijven voldoen dient tegenover het lagere huurtarief de volgende tegenprestatie te worden geleverd door de betrokken verenigingen:

- a. **toepassen van normen** ten aanzien van kwaliteit en duurzaamheid om te waarborgen dat de accommodatie kwalitatief op hetzelfde peil blijft als de basisstructuur (als de accommodatie op den duur terugvalt naar de gemeente is deze in elk geval goed onderhouden);
- b. **voorafgaand worden alle grote investeringen gemeld** bij de gemeente en wordt inzicht gegeven in de financiële stukken, zodat er geen dingen worden gedaan die boven hun macht zijn (voorbeeld: De Keien, aanleg mondobaan 2006). Dit om te voorkomen dat tennisverenigingen in latere jaren toch weer bij de gemeente terecht komen omdat ze dreigen om te vallen, waarna het “politieke spel” om het verkrijgen van investeringssubsidies weer voren af aan begint.

De basis(infra)structuur, door te rekenen in de drie modellen in bijlage 5, wordt beheerd door de gemeente. Dit zal gebeuren op basis van een kostprijsgerelateerd huurtarief inclusief de eigenaarlasten en kosten van onderhoud en vervanging. De zelfwerkzaamheid en de inkomsten uit het multifunctioneel/medegebruik worden op dit tarief in mindering gebracht. Tevens ontvangen de verenigingen een accommodatiesubsidie.

De overige sportinfrastructuur, niet vallend onder de basisstructuur, wordt beheerd door de sportverenigingen zelf, eveneens op basis van een kostprijs gerelateerd huurtarief (de gemeentelijke eigenaarlasten zijn hierbij inbegrepen). Deze infrastructuur voldoet aan dezelfde kwaliteitseisen, door het toepassen van normen en de financiële controle bij investeringen. Deze kwaliteitseisen worden als tegenprestatie gekoppeld aan de huurovereenkomsten.

Beide onderdelen van het stelsel: de basisstructuur en de overige sportinfrastructuur, voldoen aan de eisen:

- Transparantie (alle gemaakte kosten zijn zichtbaar gemaakt).
- Toepasbaarheid (eenvoudig te implementeren).
- Gelijkheid: verenigingen worden – na de door henzelf gemaakte keuze: binnen of buiten de basisstructuur – gelijk behandeld en beoordeeld.
- Toegankelijkheid: Tarieven en subsidies maken het mogelijk dat elke inwoner de sport van zijn keuze kan bedrijven.

Kortingspercentage op de huurtarieven.

De huidige huurprijzen van de accommodaties buiten de basisstructuur kunnen met 60% (kapitaal- en rentelasten) conform huidige kostprijs systematiek verminderd worden.

Hoofdstuk 7 *Voldoen aan de sportbondnormeringen*

7.1 Sportbondnormeringen

In de gemeente Uden beschikt men op dit moment over voldoende buitensportaccommodaties. Deze conclusie kan getrokken worden gezien het aantal leden in relatie met het aantal buitensportvelden en buitensportaccommodaties op basis van sportbondnormeringen. De buitensportaccommodaties voldoen zowel aan de kwantitatieve – als de kwalitatieve sportbondnormeringen. De speelvelden van de Red Sox voldoen niet aan de sportbond normeringen.

Zwemsport

Voor de zwemsport Zeester/de Meerval is een nauwere samenwerking gewenst met het openbare zwembad Delfino. Dit mede vanwege de specifieke sporten en hogere jaarlasten.

Atletiek

Gemeente Uden heeft een atletiekbaan die voldoet aan de normeringen van de Atletiek Unie.

Daarnaast zijn er accommodaties die faciliteiten hebben die buiten de bondsnormen vallen. RKSU Odiliapeel heeft 2 kleedkamers en 4 lichtmasten die buiten de bondsnormen vallen, dit betekent dat de kosten van onderhoud en dergelijke voor de vereniging zelf zijn.

7.2 Toekomstwensen en opmerkingen

De verenigingen hebben vele zaken tijdens de interviews toegelicht. We hebben gemeend de wensen en/of opmerkingen van de verenigingen mee te nemen in dit rapport.

- RKSU Volkel
De voetbalvereniging wil graag in aanmerking komen voor een kunstgrasveld, zodat de spelintensiviteit verhoogd kan worden.
- FC Uden
De vereniging kampt met parkeerproblemen en zou graag meer parkeerplaatsen willen. Daarnaast heeft zij veel overlast van de container en ziet zij die graag onder de grond.
- UDI`19
UDI`19 heeft groeiambitie waardoor er meer speelvelden nodig zijn. Op dit moment kampt de vereniging al met wachtlijsten. Er is een kunstgrasveld in de berekening doorgerekend.

- **Zwembad Zeester/de Meerval**
De vereniging Zeester/de Meerval huurt deze accommodatie van de gemeente en heeft aangegeven badwater te kort te komen. De accommodatie zou meer kunnen renderen wanneer het zwembad uitgebreid gaat worden naar een 25 meter bad. Gevolg:
 - minder (dure) inhuur extern badwater noodzakelijk
 - badwaterschaarste in gemeente Uden vermindert sterk
 - bezettingsgraad van accommodatie kan met ca 10% stijgen
 - aantal zwemmers per uur zal met 15% kunnen stijgen
 - meer exploitatie inkomsten mogelijk door wedstrijden te kunnen organiseren in de accommodatie.
 - verder aanbod van zwemsport in bredere zin mogelijk
 - de zwemvereniging wil graag de grond onder het zwembad kopen dit biedt meer mogelijkheden voor het aangaan van leningen.

- **Hockeyclub Uden**
De hockeyclub heeft een wachlijst voor de allerkleinsten en in de toekomst zouden ze daarom ook de strook tussen het achterste veld en het industrieterrein willen gebruiken om een extra speelveld te creëren.

- **Volleybalvereniging Saturnus**
Saturnus is in gesprek met de gemeente over een nieuwe sporthal.

- **Handbalvereniging Helios**
Vereniging wil graag groeien maar is beperkt door de ruimte die zij in de winterperiode kan huren (binnenaccommodatie).
Eind 2007 subsidie aangevraagd voor hekwerken rondom het veld. Hierop heeft de vereniging geen reactie mogen ontvangen. De vraag is nog steeds actueel. Het veld wordt veel gebruikt door de voetballers met noppen onder de schoenen, wat de kwaliteit van het veld niet ten goede komt. Een hek zou hierin verandering kunnen brengen.

- **TC Volkel**
Kunstgrasbanen dienen op korte termijn vervangen te worden. Hebben lange tijd huur moeten afstaan terwijl ze de accommodatie zelf onderhielden. Nu zijn er middelen nodig voor vervanging van de kunstgrasbanen en heeft de vereniging niet voldoende kunnen reserveren voor de vervanging.

- **Fietscrossclub Uden**
De Fietscrossclub wil graag nog € 15.000,- voor de startbaan.

- **Atletiekvereniging De Keien**
Deze vereniging wil graag dat er alsnog een procesverbaal (nulmeting) wordt opgesteld. Met name om zelfstandig te kunnen blijven voortbestaan, is inzicht nodig in de mate van achterstallig onderhoud. De gemeente heeft al in tijden geen groot onderhoud gepleegd.

De onderstaande verenigingen hebben in de gesprekken geen concrete wensen aangegeven:

- RKSV Odiliapeel
- FCV Volkel
- Korfbalvereniging Sirene
- FC De Rakt
- Rugbyclub Octopus.

Hoofdstuk 8 ADVIES

Model keuze

BMC adviseert de gemeente Uden te kiezen voor model 2. Dit model groepeert gelijksoortige buitensportaccommodaties. Hierdoor ontstaat een meer gelijkmatige verdeling van de kosten. Definitieve uitwerking moet nog plaatsvinden, maar op basis van 95% basissubsidie laat dit model voorlopig zien dat de huurtarieven van het zwembad en de verenigingen Saturnus, Sirene, Jeu de boulesvereniging Plop en Hockeyclub Uden hoger worden. De verklaring dient gevonden te worden in de verrekening van de kapitaal- en rentelasten. We zijn uitgegaan van een basissubsidie van 95%, omdat op dit moment de gemeente ook 95% betaalt. Het spreekt voor zich dat de gemeente de basis(accommodatie)subsidie als variabele kan zien. Bij 95% basissubsidie zijn er in het kader van harmonisering zo min mogelijk extreme huurverhogingen en huurverlagingen.

Aan de hand van het gekozen model volgt er een integrale kostprijs of kostprijzen per uur, per gegroepeerde buitensportaccommodaties. Dit doen we op grond van normaccommodaties. Van deze integrale kostprijs worden de volgende aspecten in mindering gebracht:

- De basissubsidie
- De variabele subsidie
- Mogelijke inkomsten door maatschappelijke gebruikersuren, commerciële – en onderwijs gebruikersuren
- Zelfwerkzaamheidskorting

Implementatie huurtarieven

Het is denkbaar dat huurprijsverhogingen gefaseerd ingevoerd worden. De onderbouwing heeft echter nog een belangrijke conclusie tot gevolg. De impact voor zowel gemeente als verenigingen is aanzienlijk en er zullen bij implementatie diverse nieuwe geldstromen ontstaan. Deze conclusie vraagt t.z.t. om een zorgvuldige implementatie op het moment dat de raad instemt met een van de gepresenteerde modellen. Daarnaast is het aan te bevelen in financieel oogpunt en qua tijd om een overbruggingsperiode te ontwikkelen die het mogelijk maakt voor alle partijen om aan de nieuwe systematiek te wennen en deze aan te passen.

Beheersvorm

In verband met onder andere het fiscaal regime zal de gemeente Uden in de loop van de jaren onderzoeken welke beheersvorm voor de buitensportaccommodaties, al dan niet inclusief de binnensportaccommodaties het meest geschikt is.

MIP

De gemeente zal nader onderzoeken en vaststellen wat het meerjaren investeringsplan concreet uitgewerkt betekent voor onder andere de jaarlijkse financieringsbehoefte vanuit de gemeente.

Overdrachtsbelasting

De gemeente dient in de financieringsbehoefte t.z.t. rekening te houden met overdrachtsbelasting.

Taxeren van vastgoed

Bij overname van vastgoed zal de gemeente de waarde laten taxeren alvorens tot overdracht over te gaan.

Toekomstige huurovereenkomsten

Het is denkbaar dat er nieuwe huurovereenkomsten afgesloten dienen te worden. Huurovereenkomsten waarin rechten en plichten opgenomen dienen te worden. Het is denkbaar dat hierin MOP (Meerjaren onderhoudsplanningen) en MIP (Meerjaren investeringsplannen) afspraken in bijlagen opgenomen worden. Aspecten zoals economisch claimrecht e.d. worden hierin meegenomen.

Verdiepingsslag

Bij drie buitensportverenigingen vraagt deze exercitie nog om een verdiepingsslag. Dit is het geval bij Atletiekvereniging De Keien, Hockeyvereniging Uden en zwembad Zeester/de Meerval.

Bijlage 1

Begrippenlijst voor kostenberekening sportaccommodaties (behorend bij de vragenlijst Tarieven en accommodaties)

Vaste inrichting sportveld (-accommodatie):

Hieronder wordt verstaan alle zaken die bij de vaste inrichting van een sportveld (-accommodatie) horen om het voor de sport te kunnen gebruiken, dus inclusief verlichting, goal, dug-out, netten, grondmateriaal maar geen losse zaken zoals ballen, hockeysticks, kleding, trainingsapparatuur.

Investing:

Met investering worden kosten en uren bedoeld voor groot onderhoud, aanschaf van een duur element in de inrichting, vervanging van een toplaag, gebouw, etc. Kosten waarvoor over een langere periode wordt gespaard of op wordt afgeschreven. Niet bedoeld wordt jaarlijks onderhoud of kleine vervangingen. Investerings in de kantine of materiaal dat niet specifiek bij het veld/accommodatie horen worden niet meegerekend (bv TV's, losse trainingsapparatuur, etc). Kortingen wegens sponsoring mogen bij de waarde van de investering worden opgeteld, en als u zelfwerkzaamheid in de investering heeft gestopt, kunt u het aantal uren noemen. Als u geen stukken meer kunt terugvinden, is een raming van wat u indertijd heeft uitgegeven en aan uren heeft gemaakt ook nuttig.

Jaarlijkse kosten:

Wij zijn met name geïnteresseerd in kosten die gemaakt worden ten behoeve van het in stand houden van een sportgelegenheid, dus de eigenaarlasten, niet de kosten die samenhangen met het gebruik (bv. energiekosten) of de sport zelf (bv trainers). Om in twijfelgevallen te kunnen beslissen is het nuttig dat u de kosten globaal uitsplitst in soorten. Vrijwilligersuren voor onderhoud (bv ten behoeve van de afgesproken zelfwerkzaamheid) willen wij ook graag terugzien. Graag ook eigenaarbelastingen en rioolrechten e.d. vermelden.

Toerekenen per veld:

Voor zowel investeringen als jaarlijkse kosten kan het voorkomen dat u deze niet precies per veld beschikbaar hebt. In dat geval kunt u de kosten redelijkerwijs toe rekenen, d.w.z. delen door het aantal velden, of per m² omslaan.

Activiteitenruimten (bijv. een eigen hal)

Bedoeld wordt de activiteitenruimte van sportverenigingen die niet over een sportveld beschikken, en waarin de sport wordt beoefend.

Kleedaccommodaties:

Voor een aantal verenigingen is de kleedaccommodatie onderdeel van hetzelfde gebouw als de kantine. In dat geval verzoeken wij u de kosten uit te splitsen op basis van m².

Infrastructuur: Bedoeld worden met name de kosten die ten behoeve van een sportterrein gemaakt moeten worden die niet noodzakelijk betrekking hebben op het veld zelf, zoals drainage, paden, etc. De kosten van plaatsing en onderhoud hekwerken worden niet meegenomen, net zomin als tribunes.

Groenvoorziening:

Bedoeld wordt de groenvoorziening binnen het terrein (hek). Het hek zelf hoort niet tot de kosten van de groenvoorziening.

Categorieën.

Bij de berekening van investerings- en onderhoudskosten kan onderscheid worden gemaakt tussen een aantal categorieën:

- Sportvelden en vaste inrichting ervan
- Kleedkamers, toiletten en overige sportgerelateerde ruimten
- Infrastructuur rondom accommodatie (drainage, paden, omheining)
- Groenvoorziening binnen de omheining
- Fietsenstalling en parkeerterrein.

Bijlage 2

Verenigingen voorlopig binnen de gemeentelijke Basisstructuur	
1	RKSV Odiliapeel
2	FC Uden
3	RKSV Udi '19
4	RKSV Volkel
5	FC De Rakt
6	Honk- en softbal Vereniging Red Sox
7	Rugby Club Octopus
8	Atletiek Vereniging De Keien*
9	Jeu de Boules Vereniging PLOP
10	Hockeyclub Uden*
11	Zwemvereniging Zeester/Meerval*
12	Volleybal Vereniging Saturnus HC
13	Fietscross Vereniging Volkel
14	Handbalvereniging Helios '72
15	Korfbalvereniging Sirene
Verenigingen die zelfstandig willen blijven	
1	LTC Uden
2	TC Park Hoeven
3	TC Volkel
4	Ruitersport Vereniging Roland
5	Handboogschietvereniging VZOD
6	Langlauf Vereniging Bedaf
7	Ski- en snowboardclub De Schans
8	Wielervereniging Uden
9	Schietvereniging Doelbewust
10	Motorcrossvereniging MAC Bedaf

* Voor deze verenigingen is een verdiepingsslag nodig voordat de definitieve keuze gemaakt kan worden

Bijlage 3

Exploitatie Sportaccommodaties

Afschrijving

Voor zowel de gemeentelijke als de niet-gemeentelijke sportaccommodaties geldt:

- Afschrijvingstermijn voor alle onderdelen voorlopig 20 jaar;
- Rentepercentage voor kapitaallasten 5%.

Overhead en Rentelasten

De rentelasten 5% zijn bij de alle buitensportaccommodaties meegenomen. De algemene overheadkosten zijn voor de gemeentelijke en de niet gemeentelijke buitensportaccommodaties buiten de berekeningen gehouden omdat hiervoor geen normen bestaan. De specifieke Openbare Werken overheadkosten zijn wel meegenomen voor de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Daarnaast leert de ervaring dat deze kosten het uiteindelijke beeld dat naar voren komt niet drastisch zullen beïnvloeden. Indien de gemeente in de toekomst een nog te realiseren sportbedrijf zou verzelfstandigen kan de gemeente rekening houden met 60 - 80 % verhoging van de jaarlijkse kosten en inkomsten.

BTW

De jaarlasten overzichten zijn nu inclusief BTW. Op dit moment is niet zonder meer te zeggen welk BTW regime van toepassing zou moeten zijn. Een beleidsstap en een fiscalist zullen hier uitsluitsel over moeten geven. Onder het huidige fiscale regime boekt gemeente Uden de kosten inclusief BTW, en wordt de BTW niet verrekend omdat er onbelast wordt verhuurd.

Dit is wel een belangrijk aandachtspunt voor de toekomst. Een aandachtspunt dat altijd uitgewerkt dient te worden. Als namelijk al duidelijk is hoe het e.e.a. in de toekomst wordt weggezet (als de gemeente beheerder is onder het regime "gelegenheid geven tot sportbeoefening" à 6% is aftrekken van BTW toegestaan), zouden de kosten significant kunnen wijzigen. In het kader van beheersvormen van de buitensportaccommodaties kan dit verder uitgewerkt worden.

Indexering

Er zijn geen vastgestelde indexeringspercentages binnen de gemeente Uden.

Het MIP (meerjaren investeringsplan) wordt net als alle andere onderhoudsplanningen niet geïndexeerd, dit wordt duidelijk vermeld.

De methodiek voor onder andere investeringsprogramma's is dat er niet vooraf wordt geïndexeerd, maar dat jaarlijks de materiële begrotingsindex wordt gevolgd en het programma wordt doorgerekend. Periodiek wordt er dan herijkt (bijvoorbeeld 1 x in de 4 à 5 jaar), of de materiële index en de werkelijke ontwikkelingen niet teveel van elkaar zijn gaan afwijken. Het is goed om dit soort afspraken in de systematiek zoals aan de raad voorgelegd, vast te leggen.

Het is niet zinvol om nu met voorlopige indexeringpercentages te werken omdat er dan teveel onverklaarbare afwijkingen gaan komen in de meerjarenraming, die achteraf niet meer te verklaren zijn. Er is binnen de gemeente Uden lering getrokken uit de CAO compensatie, waar ook het werken met ramingen vooraf is afgeschaft.

Onderuitputting

De gemeente Uden schrijft lineair af op de investeringen.

Door het systeem van lineair afschrijven wordt het bedrag dat aan rente over de boekwaarde wordt berekend elk jaar minder. Het verdient aanbeveling dit bedrag in te zetten voor de financiering van het Meerjaren Investerings Programma Sport (MIPS), waardoor de continuïteit van aanpassing en vervanging van sportaccommodaties gegarandeerd is.

De daling van kapitaallasten van de huidige investeringen is reeds in de (meerjaren) programmabegroting verwerkt. De financiering van het MIPS zal derhalve als nieuwe offerte meegewogen dienen te worden binnen de integrale afweging van de programmabegroting 2010 e.v.

Bijlage 4

Uitgangspunten voor het opstellen van de jaarlijkse exploitatiekosten per buitensport locatie

De Gemeentelijke jaarexploitatiekosten per buitensportlocatie (gemeentelijk beheer) Inclusief kapitaallasten velden, kleedaccommodaties en rente zijn op basis van nieuwbouwwaarde opgesteld.

- De kapitaallasten zijn op basis van 20 jaar afschrijving sportvelden stichtingskosten prijspeil 2008.
- De Kapitaallasten gebouwen zijn op basis van spreadsheet afdeling Openbare werken gemeente Uden, met een afschrijvingstermijn van 40 jaar.
- De stichtingskosten zijn gebaseerd op prijspeil 2008.
- De rente is berekend op 5%, maal 50% van de stichtingskosten als reflectie van de lineaire afschrijving (onderuitputting is dus al ingecalculeerd).
- Stichtingskosten velden en kleedaccommodaties zijn op basis van prijspeil 2008 .
- Kapitaallasten accommodaties zijn inclusief niet-gemeentelijke accommodaties, en inclusief activiteitenruimtes en overige ruimtes (niet zijnde sportkantine).
- Er zijn (op dit moment) geen overige financiële lasten van de sportverenigingen zelf verwerkt.
- Alle aanleg- en onderhoudskosten van velden en accommodaties zijn incl. 19% BTW.
- Met de indexering wordt jaarlijks binnen de gemeentebegroting rekening gehouden. Dit betekent dat deze kostenstijgingen gedekt worden.
- De waarde van de gebouwen bij werkelijke overname laten taxeren door vastgoed deskundigen. Bij wijze van steekproef kan dat nu bij een aantal gebouwen ter controle op de huidige cijfers worden toegepast.
- De kwaliteitskeuze van de nieuwbouw vaststellen. De prijzen zijn nu volgens de vastgoed exploitatie wijzer op standaard ingerekend. Kwaliteit verder definiëren. Keuze maken welk kwaliteitsniveau van nieuwbouw en renovatie.

Bijlage 5

Tarievenmodel plus varianten

Om dit model te kunnen implementeren is het noodzakelijk om een integrale kostprijs per uur te berekenen van de gemeentelijke sportaccommodaties. Zo wordt inzicht verkregen in de jaarlijkse exploitatielasten. In de sportvisie uit 2003 was deze berekening ook al als actiepunt opgenomen, maar dit actiepunt is tot op heden niet tot uitvoering gebracht. In de binnensport is het reeds jaren gebruikelijk om te rekenen in uurtarieven. Om optimale transparantie en gelijkheid te realiseren wordt er in onderstaande modellen dan ook uitgegaan van een uurtarief voor binnen- en buitensport.

De gemeente Enschede heeft ervoor gekozen om per type accommodatie één kostprijs te berekenen en aan de hand daarvan de tarieven vast te stellen (zie bijlage 8).

De gemeente Weert hanteert een andere methodiek waarin uitgegaan wordt van een gemiddelde kostendekkende uurprijs die berekend is op basis van de kostprijsberekeningen per accommodatie (zie bijlage 8). Deze methodiek is voor kleine gemeenten ter prefereren boven de methodiek van Enschede, vanwege de beperktere administratieve last. Het gemiddelde uurtarief wordt in Weert vermenigvuldigd met een factor die per accommodatie is vastgesteld. Zo moet voor het gebruik van de atletiekbaan een hoger bedrag betaald worden dan voor het gebruik van de gymzaal. De kostprijs van de atletiekbaan is immers hoger dan de kostprijs van de gymzaal.

Voor Uden is het opportuun om net als Weert een gemiddeld uurtarief te berekenen. Voor de huidige en toekomstige gemeentelijke sportaccommodaties moet hiervoor een systeem van 'normaccommodaties' opgezet worden waarmee een gelijk kwaliteitsniveau voor alle sporten wordt gewaarborgd. In de sportvisie uit 2003 werd ook al gepleit voor de ontwikkeling van een 'normaccommodatie – normvereniging'. Om de norm te bepalen worden de volgende gegevens bekeken:

- Aantal en soort gebruikers van die accommodatie en de gebruikersintensiteit;
- Lastenpatroon van die accommodatie, uitgesplitst in diverse kostensoorten, zoals huisvestingskosten (huur, kapitaallasten, etc.), organisatiekosten, activiteitenkosten;
- De inkomstenstroom, uitgesplitst in diverse inkomstensoorten, zoals contributie, horeca, subsidie, sponsoring, etc.

Op basis van deze gegevens kan een doorsneebeeld, c.q. een norm, worden geschetst van die betreffende accommodatie-vereniging. Door een norm te bepalen kunnen aanvragen om financiële ondersteuning van de gemeente in welke vorm dan ook aan die norm getoetst worden. Fundamentele afwijkingen van die norm zullen tenminste een toelichting behoeven. Wanneer een vereniging een accommodatie wil realiseren die de norm overstijgt, is dat mogelijk op voorwaarde dat de vereniging de daarmee samenhangende hogere kosten (investeringslasten en eventuele beheerskosten) zelf voor haar rekening neemt. Ten aanzien van de afschrijving van de betreffende accommodatie worden de normen van de gemeente gehanteerd.

Indien Uden, in tegenstelling tot Weert, uit zou gaan van een gemiddelde uurprijs ongeacht het type accommodatie (dus atletiekbaan is even duur als gymzaal) dan is het mogelijk om alle sporten tegen een gelijk tarief te beoefenen. Er is dan niet langer sprake van 'dure' en

'goedkope' sporten, het inkomensniveau van de sporter speelt in dit model geen rol. Een dergelijk model sluit aan bij het Udense beleidsuitgangspunt dat de vraag sturend moet zijn en niet het aanbod. Ten aanzien van deze systematiek wordt verondersteld dat een hieruit volgende eventueel hoger tarief (dan het huidige) dat sportverenigingen aan de gemeente gaan betalen middels een contributieverhoging aan de leden wordt doorberekend.

De gemeente Enschede hanteert een ander model om tegemoet te komen aan financieel minder draagkrachtige inwoners. Enschede gebruikt hiervoor een zogenaamde 'voorrangsscore'. Deze methode is echter complex en weinig transparant en heeft niet één op één geleid tot het gewenste resultaat.

Het uitgangstarief is dus een kostendekkend tarief, berekend aan de hand van de verschillende kostprijzen van alle gemeentelijke sportaccommodaties. Al deze tarieven worden verwerkt tot één gemiddeld tarief geldend voor alle sportaccommodaties.

In de praktijk zal het kostendekkende tarief niet aan alle gebruikers opgelegd kunnen worden, omdat met name de sportverenigingen niet in staat zijn om dit tarief geheel uit eigen middelen te betalen. In de volgende paragraaf wordt aangegeven wat de sportverenigingen wel gaan betalen (= kostendekkend tarief minus subsidie).

Naast de sportverenigingen echter is er nog het maatschappelijk gebruik, het onderwijs gebruik en het commerciële gebruik. De gemeente Uden zal in haar beleid moeten bepalen welke gebruikersgroep welk tarief gaat betalen.

Door het kostendekkende tarief met een vooraf vastgestelde factor te vermenigvuldigen wordt het te betalen tarief berekend. Dit wordt geïllustreerd in onderstaand schema. NB. de in het schema weergegeven cijfers zijn indicatief en dienen slechts ter illustratie. De werkelijke factoren worden aan de hand van gemeentelijk beleid door de raad vastgesteld.

Voorbeeld

Kostendekkend (gemiddeld) tarief per veld (buitensport) € 100,00
 Kostendekkend (gemiddeld) tarief per uur (binnensport) € 10,00

Gebruikers	factor	Veldtarief	Uurtarief	Tarief veld	Tarief uur
Maatschappelijk	0,7	€ 100,00	€ 10,00	€ 70,00	€ 7,00
Onderwijs	0,8	€ 100,00	€ 10,00	€ 80,00	€ 8,00
Commercieel	2,0	€ 100,00	€ 10,00	€ 200,00	€ 20,00

Het onderwijs vergoedt de reguliere sport onderwijsuren volgens de geldende onderwijsverordeningen, echter additionele uren worden betaald volgens de bovenstaande methode.

Voor de sportverenigingen wordt het gehanteerde tarief berekend volgens de methode in onderstaand kader. Voor sportaccommodaties A, B en C lees 'de verschillende sportaccommodaties in gemeentelijk eigendom en beheer'.

1.	Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie A	
	Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie B	
	Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie C	+

	Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie Totaal
2.	Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie Totaal / Aantal sportaccommodaties = gemiddeld Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie
3.	gemiddeld Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie - Basis subsidie
	Tarief sportaccommodatie

Het is mogelijk om in het beleid kortingspercentages op te nemen wanneer verenigingen een accommodatie voor een seizoen huren of het onderhoud voor eigen rekening nemen. Het onderhoud moet in deze gevallen voldoen aan de kwaliteitseisen van de gemeente. Wanneer hier niet aan wordt voldaan, kan de korting met terugwerkende kracht worden ingetrokken en zal de vereniging worden aangeslagen voor het wegwerken van de onderhoudsachterstand. Wanneer de verenigingen het onderhoud en beheer van de accommodatie in eigen hand nemen, wordt de korting verleend in het kader van de zelfwerkzaamheid. Het verdient wel aanbeveling om deze constructie in eerste instantie te overleggen met de plaatselijke belastinginspecteur om mogelijke BTW kwesties op voorhand te tackelen.

Doordat momenteel onbekend is wat de kostprijsdekkende tarieven van de verschillende accommodaties zijn, is het niet mogelijk om aan te geven of dit model financieel haalbaar is. In onderstaande alinea's worden een aantal varianten van het model aangereikt waarbij de gemeentelijke inkomsten naar verwachting hoger zullen zijn door differentiatie van de tarieven. De alternatieve tariefberekeningen hebben geen effect op de hoofdlijnen van het voorgestelde subsidiemodel. Nadeel van de varianten is de grotere mate van complexiteit, zowel in berekening als in de onderbouwing naar de verenigingen.

Varianten tarievenmodel

Om de financiële impact te verkleinen zijn er vanuit de economische theorie drie opties, het verlagen van de lasten, het verhogen van de inkomsten of een combinatie van beiden. Het verlagen van de lasten is niet mogelijk in een systematiek waarin uitgegaan wordt van normaccommodaties, omdat daarbij al wordt uitgegaan van minimale accommodatie-eisen.

Blijft over: het verhogen van de inkomsten. Vanuit het Udense beleidsstandpunt dat in principe alle sporten beoefend moeten kunnen worden, is een geharmoniseerd tarief wenselijk, maar mogelijk onbetaalbaar. Een overdekt zwembad kost immers meer qua investering en exploitatie, dan een voetbalveld. Als variant op het model is het dan ook denkbaar om tarieven te hanteren die afhankelijk zijn van de investerings- en exploitatielasten van de verschillende soort accommodaties. Deze systematiek kan op verschillende manieren worden toegepast variërend in opbrengst en complexiteit. Voor Uden stellen wij een drietal varianten voor die mogelijk kunnen worden toegepast wanneer blijkt dat het eerste voorstel financieel onhaalbaar is.

1. Een tarief per soort accommodatie
2. Onderscheid tussen binnensport- en buitensportaccommodaties

3. Gebruiksfactoren (model Weert)

Ad. 1.

Het meest logische is om per accommodatie een tarief te berekenen aan de hand van het kostendekkende tarief. In dit model wordt een tarief berekend voor onder andere grasvelden, tennisvelden, kunstgrasvelden, sportzalen, sporthallen en zwemaccommodaties. Deze opsomming is niet limitatief en afhankelijk van de uiteindelijke inventarisatie. Het berekende kostendekkende tarief per type accommodatie wordt vervolgens verminderd met de basissubsidie waarmee het uiteindelijke tarief is bepaald. Dit tarievenmodel is eenvoudig en de berekening goed verdedigbaar qua logica, maar over de rechtvaardigheid kan gediscussieerd worden doordat met name de binnensporten relatief veel zwaarder belast zullen worden dan de buitensportverenigingen.

Accommodatie A	Accommodatie B	Accommodatie C
Kostprijsdekkend tarief - Basissubsidie <hr/>	Kostprijsdekkend tarief - Basissubsidie <hr/>	Kostprijsdekkend tarief - Basissubsidie <hr/>
Tarief A	Tarief B	Tarief C

Als bovengenoemd model wordt geïmplementeerd, zullen zoals reeds aangegeven de binnensporten, en in nog grotere mate de zwemsporten, zwaarder belast worden dan de buitensportverenigingen. Dit effect kan gecompenseerd worden door een vast percentage van de kostprijsdekkende tarief als leidend principe te nemen, waar de basissubsidie vervolgens van wordt afgetrokken. De verwachting is dat dit de tarieven van binnen- en buitensport nader tot elkaar zal brengen. Het hanteren van dergelijke percentages komt de transparantie echter niet ten goede.

Ad. 2.

Een tweede variant is om twee tarieven te berekenen. Een tarief voor de, over het algemeen duurder, binnensportaccommodaties en een tarief voor de buitensportaccommodaties. Kanttekening daarbij is dat naar verwachting de contributies voor binnensporten zullen stijgen ten opzichte van de contributies voor buitensporten wanneer de tarieven door worden belast naar de verenigingsleden. Vanuit het beleidsuitgangspunt van rechtvaardigheid is het goed denkbaar dat in de tarifiering rekening gehouden wordt met de individuele kostprijs van accommodaties. De binnensportverenigingen betalen een hoger uurtarief dan de buitensportverenigingen. Om de grote verschillen in de kostprijs tussen binnen- en buitensportaccommodaties op te lossen is het noodzakelijk in dit model om twee verschillende berekeningen te hanteren wat de transparantie niet ten goede komt.

Binnensport	
1.	Kostprijsdekkende tarief binnensportaccommodatie A
	Kostprijsdekkende tarief binnensportaccommodatie B
	Kostprijsdekkende tarief binnensportaccommodatie C +
	<hr/>
	Kostprijsdekkende tarief binnensportaccommodatie Totaal

2.	Kostprijsdekkende tarief binnensportaccommodatie Totaal /
Aantal binnensportaccommodaties
= gemiddeld Kostprijsdekkende tarief binnensportaccommodatie
3.	gemiddeld Kostprijsdekkende tarief binnensportaccommodatie
- Basis subsidie
	Tarief binnensportaccommodatie

Buitensport

1.	Kostprijsdekkende tarief buitensportaccommodatie A
Kostprijsdekkende tarief buitensportaccommodatie B
Kostprijsdekkende tarief buitensportaccommodatie C +
	Kostprijsdekkende tarief buitensportaccommodatie Totaal
2.	Kostprijsdekkende tarief buitensportaccommodatie Totaal /
Aantal buitensportaccommodaties
= gemiddeld Kostprijsdekkende tarief buitensportaccommodatie
3.	gemiddeld Kostprijsdekkende tarief buitensportaccommodatie
- Basis subsidie
	Tarief buitensportaccommodatie

Ad. 3.

De tarievenverordening van de gemeente Weert wordt beschouwd als een 'best practice' en Uden kan overwegen om dit model integraal over te nemen. In het Weertse model wordt een gemiddeld uurtarief per accommodatie met een bepaalde factor vermenigvuldigd. Zo wordt bijvoorbeeld voor de huur van een tennisbaan voor een uur 1X het tarief gerekend, terwijl de huur van een sporthal voor een uur 1,5 X het tarief moet opbrengen. In deze systematiek is het mogelijk de tarieven te laten afhangen van de kostprijzen per accommodatie terwijl er ten behoeve van de transparantie wordt gerekend met een gemiddeld tarief.

1.	Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie A (veld)
Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie B (Hal)
Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie C (Zwembad) +
	Kostprijsdekkende tarief sportaccommodaties Totaal
2.	Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie Totaal /
Aantal sportaccommodaties
= gemiddeld Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie
3.	Betaalfactoren
- Veld 0,5
- Hal 1

- Zwembad 1,5

4. 0,5 * gemiddeld Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie
- Basis subsidie

Tarief sportaccommodatie A

1 * gemiddeld Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie
- Basis subsidie

Tarief sportaccommodatie B

1,5 * gemiddeld Kostprijsdekkende tarief sportaccommodatie
- Basis subsidie

Tarief sportaccommodatie C

Kern van het voorgestelde subsidie en tarievenmodel

- Basis van het model is een berekening van de integrale kostprijs van de sportaccommodaties waaruit een kostendekkend uurtarief volgt;
- Voor gebruikers anders dan sportverenigingen wordt dit tarief vermenigvuldigd met een door de raad vast te stellen factor waarbij de commerciële verhuurprijs de maatschappelijke verhuurprijs overstijgt;
- Sportverenigingen betalen het gemiddelde kostendekkende tarief minus een basissubsidie bestaande uit een vast en een variabel deel. Kortingen kunnen toegekend worden voor seizoenshuur en wanneer verenigingen het beheer en het onderhoud zelf op zich nemen. Deze kortingen moeten wel van tevoren zijn vastgesteld, en worden toegekend op basis van vooraf gecommuniceerde criteria;
- Wanneer het voorgestelde model financieel onhaalbaar blijkt, zijn er verschillende varianten denkbaar waarbij gewerkt wordt met variabele tarieven. Gebruik van duurdere accommodaties brengt voor de gebruiker in deze varianten ook meer kosten met zich mee;
- Naast de basissubsidie kunnen verenigingen in aanmerking komen voor projectsubsidies. Deze subsidies worden toegekend op basis van ingediende projectplannen die aansluiten op het gemeentelijk beleid. Middels deze manier van subsidiëren worden verenigingen gestimuleerd maatschappelijk te ondernemen.

